

Skarbiec katedry wileńskiej

Skarbiec katedry wileńskiej

Galeria Wystaw Czasowych II piętra

2 lipca – 28 września 2008 r.

Wystawa pod patronatem Marszałka Sejmu RP Bronisława Komorowskiego

Współorganizatorzy:

Zamek Królewski w Warszawie, Archidiecezja Wileńska, Zamek Królewski na Wawelu

Wystawa *Skarbiec katedry wileńskiej* była wspólnym przedsięwzięciem Zamku Królewskiego w Warszawie, Zamku Królewskiego na Wawelu oraz Archidiecezji Wileńskiej, właściciela zbioru. Po prezentacji w Warszawie, ekspozycję można było oglądać w Krakowie od 15 października 2008 r. do 15 stycznia 2009 r.

Pokazane na wystawie kosztowności ze srebra i złota, nierzadko dekorowane szlachetnymi kamieniami, mające w większości charakter sakralny, stanowiły historyczną pozostałość niebywale niegdyś bogatego zasobu najważniejszej w Wielkim Księstwie Litewskim świątyni chrześcijańskiej. Ze względu na różnorodność fundacji i wagę zgromadzonych relikwii, zbiór ten był porównywany ze skarbami: wawelskim i jasnogórskim.

W obliczu wojny, we wrześniu 1939 r., zawartość skarbca liczącego wówczas około 270 przedmiotów została zamurowana w podziemiach katedry. Kosztowności odnaleziono dopiero w 1985 r. i, wobec obawy wywiezienia – ponownie ukryto, tym razem w magazynach muzealnych. Zasób w pełni został udostępniony publiczności litewskiej dopiero po odzyskaniu przez Litwę niepodległości, na wielkiej wystawie *Chrześcijaństwo w sztuce Litwy* (2000 – 2003).

Wystawa była pierwszym pokazem tego wspaniałego zbioru poza granicami Litwy.

Skarbiec katedralny, będący dla Litwinów niezwykle ważną częścią ich bardzo okrojonej spuścizny kulturalnej, pomimo licznych kataklizmów historycznych, często wspólnych dla wszystkich ziem Rzeczypospolitej Obojga Narodów, zachował się przynajmniej częściowo in situ i jest dziś jednym z najbogatszych skarbców kościelnych w Europie środkowej. W zbiorze znajdują się wspaniałe dzieła złotnicze fundacji wybitnych postaci historycznych i dostojników zarówno świeckich (np. srebrny relikwiarz w kształcie figury św. Kazimierza fundacji Ewy

Gosiewskiej, wojewodziny smoleńskiej, z 1637 r.), jak i duchownych (np. złoty kielich i patena ofiarowany przez bpa Konstantego Pawła Brzostowskiego przed 1712 r., czy złota monstrancja, fundacji bpa Jerzego Tyszkiewicza z lat 1649 – 55), lecz także dary wotywnie zwykłych Wilnian, dowody ich głębokiej wiary. Wspaniałe vasa sacra – złote i srebrne kielichy, monstrancje, puszki na hostie, a także relikwiarze (wśród nich relikwiarz ręki św. Stanisława, relikwiarze figuralne św. Stanisława i Kazimierza, czy relikwiarz św. Magdaleny de Pazzi), pastorały, krucyfiksy, a w końcu różnorodne wota oraz tkaniny liturgiczne, często z herbami fundatorów, złożyły się na bogatą ekspozycję tego niezwykłego, narastającego przez sześć wieków zbioru. Kosztowności wileńskiej katedry o trudnej do oszacowania wartości historycznej, są świadectwem sztuki zachodnioeuropejskich, litewskich i polskich złotników, a także dowodem wielowątkowych, politycznych i intelektualnych związków naszych krajów.

Wystawie towarzyszył obszerny, bogato ilustrowany katalog dzieł wzbogacony o kilka znakomitych esejów uczonych litewskich poświęconych historii diecezji wileńskiej, oraz samej katedry i jej imponującego skarbcza.

Anna Saratowicz
komisarz wystawy

Zwiedzanie:

w **poniedziałki** lipca i sierpnia w godz. **11.00 – 16.00**, września w godz. **11.00– 18.00**;
od **wtorku** do **soboty** w godz. **10.00– 18.00**; w **niedziele** w godz. **11.00– 18.00**.